

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA

JÁN MAZÁK

prednesené 14. septembra 2010¹

I – Úvod

1. Vo svojom odvolaní spoločnosti General Química SA (ďalej len „GQ“), Repsol Química SA (ďalej len „RQ“) a Repsol YPF SA (ďalej len „RYPF“) (ďalej spolu „odvolateľky“ a niekedy „žalobkyne“) navrhujú čiastočne zrušiť rozsudok Súdu prvého stupňa (teraz „Všeobecný súd“) (šiesta komora) z 18. decembra 2008 vo veci T-85/06 General Química a i./Komisia (ďalej len „napadnutý rozsudok“), v ktorom Súd prvého stupňa zamietol ich žalobu o neplatnosť rozhodnutia Komisie 2006/902/ES z 21. decembra 2005 týkajúceho sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP proti spoločnostiam Flexsys NV, Bayer AG, Crompton Manufacturing Company Inc. (predtým Uniroyal Chemical Company Inc.), Crompton Europe Ltd, Chemtura Corporation (predtým Crompton Corporation), General Química SA, Repsol Química SA a Repsol YPF SA (Prípád COMP/F/C.38.443 – Gumárenské chemikálie) (Ú. v. EÚ L 353, 2006, s. 50) (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Komisia v napadnutom rozhodnutí konštatovala, že GQ, RQ a RYPF spolu s inými

podnikmi porušili článok 81 ods. 1 ES (teraz článok 101 ods. 1 ZFEÚ) a článok 53 Dohody o EHP tým, že sa v rokoch 1999 – 2000 zúčastnili na karteli a zosúladených postupoch, ktoré sa týkali určovania cien a výmeny dôverných informácií v sektore chemických látok určených pre gumárenský priemysel v Európskom hospodárskom priestore (ďalej len „EHP“). Za tieto porušenia Komisia uložila spoločnostiam GQ, RQ a RYPF solidárne pokutu vo výške 3,38 milióna eur.

3. Odvolanie sa týka konštatovania zodpovednosti materskej spoločnosti (RYPF) za porušenie článku 101 ods. 1 ZFEÚ dcérskou spoločnosťou (GQ), ktorá sa dopustila protiprávneho konania a ktorú táto materská spoločnosť nevlastní priamo. V tejto súvislosti je GQ dcérskou spoločnosťou v 100 % vlastníctve RQ, ktorú zase 100 % vlastní RYPF. Odvolateľky okrem iného tvrdia, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď na materskú spoločnosť na čele skupiny automaticky rozšíril domnienku, že má rozhodujúci vplyv na správanie svojej dcérskej spoločnosti.

1 – Jazyk prednesu: angličtina.

4. Odvolateľky navrhujú, aby Súdny dvor zrušil napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom zamieťa dôvod neplatnosti založený na zjavne nesprávnom posúdení a na neexistencii dostatočného odôvodnenia solidárnej zodpovednosti odvolateľiek za porušenie článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Taktiež navrhujú, aby Súdny dvor zrušil článok 1 písm. g) a h) a článok 2 písm. d) napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom sa v nich konštatuje, že spoločnosti RQ a RYPF sú solidárne zodpovedné za porušenie článku 101 ods. 1 ZFEÚ, ktorého sa dopustila GQ, a subsidiárne zrušil rozhodnutie v časti o solidárnej zodpovednosti RYPF, pričom v oboch prípadoch odvolateľky žiadajú o primerané zníženie výšky uloženej pokuty.

antioxidačného typu.² GQ je dcérskou spoločnosťou v 100 % vlastníctve RQ, ktorá je dcérskou spoločnosťou v 100 % vlastníctve RYPF. Konanie, ktoré viedlo k prijatiu napadnutého rozhodnutia, sa začalo po tom, ako spoločnosť Flexsys 22. apríla 2002 predložila žiadosť na základe oznámenia Komisie z 19. februára 2002 o oslobodení od pokút a znížení pokút v prípadoch kartelov (Ú. v. ES C 45, s. 3; Mim. vyd. 08/008, s. 155) (ďalej len „oznámenie o zhovievavosti“). V dňoch 26. a 27. septembra a 24. októbra 2002 spoločnosti Crompton a Bayer podali svoje vlastné žiadosti o oslobodenie od pokút alebo o zníženie pokút.

II — Okolnosti predchádzajúce sporu

A — *Napadnuté rozhodnutie*

5. Spoločnosť GQ je španielska spoločnosť, ktorá vyrába určité gumárenské chemikálie, najmä urýchľovače a antidegradanty

6. Komisia 12. apríla 2005 predložila spoločnostiam GQ, RQ a RYPF svoje oznámenie o výhradách týkajúcich sa najmä konania podľa článku 101 ZFEÚ. Na základe skutočnosti, že GQ je 100 % dcérskou spoločnosťou RQ, ktorá je 100 % dcérskou spoločnosťou RYPF, a na základe personálneho prepojenia medzi GQ a RQ vo forme jediného riaditeľa („administrador unico“), ktorého vymenovala RQ a nahradila ním predstavenstvo GQ, Komisia zastávala názor, že RQ a RYPF sú solidárne zodpovedné za porušenie, ktorého sa dopustila GQ.

2 — Gumárenské chemikálie sú syntetické alebo organické chemikálie, ktoré zvyšujú produktivitu a kvalitu pri výrobe gúmy. Najviac sa používajú v automobilovom odvetví, najmä v pneumatikách. Antidegradanty a urýchľovače sú najdôležitejšími gumárenskými chemikáliami; pokiaľ ide o trhovú hodnotu, predstavujú okolo 85 – 90 % všetkých gumárenských chemikálií.

7. Listom z 15. júna 2005 RQ a RYPF predložili spoločnú odpoveď na oznámenie o výhradách. Listom z 20. júna 2005 odpovedala oddelene od svojich materských spoločností spoločnosť GQ. Spoločnosti GQ, RQ a RYPF boli vypočuté 18. júla 2005. Spochybnili okrem iného prísúdenie zodpovednosti RQ a RYPF za porušenie údajne spáchané GQ. Uviedli po prvé, že RQ a RYPF neboli súčasťou ani nevedeli o správaní GQ, a po druhé, že GQ vykonávala svoju činnosť na trhu s gumárskymi chemikáliami samostatne.

8. V napadnutom rozhodnutí však Komisia rozhodla o tom, že GQ, RQ a RYPF sú solidárne zodpovedné za porušenie GQ. Pokiaľ ide o pripísanie zodpovednosti za správanie GQ spoločnostiam RQ a RYPF, Komisia v napadnutom rozhodnutí uvádza, že materská spoločnosť môže byť považovaná za zodpovednú za protiprávne konanie jej 100% vlastnených dcérskych spoločností, ale táto domnienka o skutočnom uplatňovaní rozhodujúceho vplyvu na tieto dcérske spoločnosti môže byť vyvrátená. Komisia tiež uvádza, že táto domnienka nemôže byť vyvrátená tvrdením, že materská spoločnosť nepodnecovala svoje dcérske spoločnosti k protiprávnemu konaniu. Nakoniec napadnuté rozhodnutie uvádza, že túto domnienku podnik nemôže vyvrátiť jednoduchým vyhlásením, že materská spoločnosť nebola priamo súčasťou kartelu alebo o karteli nevedela.

9. Komisia najmä uvádza, že tvrdenie, že RQ a RYPF (v napadnutom rozhodnutí nazývané bez rozdielu aj „Repsol“) nepoznali dennodennú činnosť alebo riadenie GQ, nie je dostatočné na vyvrátenie domnienky o skutočnom uplatňovaní rozhodujúceho vplyvu na GQ.

10. Komisia navyše tvrdí, že Repsol a GQ predložili dokumenty objasňujúce ich vzťah, štruktúru riadenia a spôsoby informovania o činnosti. Uvádza, že podľa odvolateľiek plánovanie činnosti a predajné ciele nie sú predmetom schvaľovania materskými spoločnosťami. Neexistuje ani prevádzkový vzťah, spolupôsobenie alebo vertikálne prekrývanie medzi činnosťami Repsolu a dcérskou spoločnosťou v rozsahu, v akom GQ vyrába tovary, ktoré sa odlišujú od tovarov vyrábaných Repsolom. V čase porušenia neboli vo vedení týchto troch spoločností rovnaké osoby. Komisia rovnako zmieňuje vysvetlenia zo strany Repsolu, podľa ktorých si GQ riadila svoju obchodnú politiku sama bez zasahovania Repsolu, keďže Repsol nadobudol GQ ako súčasť väčšieho projektu, a nie z dôvodu záujmu o jej činnosť, a niekoľkokrát sa ju pokúsil predať, ale bez úspechu.

11. V bodoch 259 a 264 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza, že Repsol bol jediným akcionárom GQ od roku 1994. Z dôvodu jeho 100% kontroly a celkovej zodpovednosti mal podľa Komisie možnosť byť oboznámený o činnosti GQ. V súvislosti s pokusmi o predaj GQ zastáva Komisia názor, že aj keby uznala, že tieto pokusy o predaj by mohli preukazovať, že Repsol sa nezaujímal o činnosti dcérskej spoločnosti, neznamená to, že nemal záujem o uplatňovanie rozhodujúceho vplyvu na GQ, aby zabezpečil, že dobré meno a obchodná hodnota GQ sa neznížia počas obdobia potrebného na nájdenie kupca.

12. V napadnutom rozhodnutí Komisia tiež poznamenáva, že pripísanie zodpovednosti za trhové správanie dcérskej spoločnosti jej materskej spoločnosti nepožaduje, aby sa činnosti materskej spoločnosti čo len čiastočne prekrývali alebo mali súvis s činnosťami jej dcérskej spoločnosti. V tom istom duchu Komisia uvádza, že chýbajúce personálne prepojenie v predstavenstvách spoločností samo osebe nepreukazuje, že GQ je nezávislá, keďže predkladala správy o predaji, výrobe a finančných výsledkoch RQ, ako je zjavné z dokumentov, ktoré predložil Repsol.

13. Komisia navyše tvrdí, že podľa Repsolu GQ nezávisle určovala ceny tovarov, ktoré predával Repsol Italia, a to preukazuje, že GQ konala nezávisle a jej záujmy boli odlišné od záujmov Repsolu. Komisia však v napadnutom rozhodnutí uvádza, že zmluva

o zastúpení uzatvorená medzi GQ a Repsol Italia ukazuje, že medzi Repsolom a jeho dcérskou spoločnosťou sú vertikálne prepojenia. Komisia nakoniec uvádza, že informácia oznámená spoločnosťou GQ Repsolu Italia týkajúca sa zvýšenia ceny jej tovarov nie je dôkazom o konflikte záujmov medzi GQ a Repsolom, pretože akékoľvek zvýšenie obratu GQ vyplývajúce zo zvýšenia cien jeho tovarov zároveň zvyšuje obrat Repsolu.

14. Napadnuté rozhodnutie ďalej uvádza, že aj keď jediný riaditeľ delegoval svoje právomoci, pokiaľ ide o operatívne riadenie GQ, stále predstavoval spojenie medzi GQ a RQ, cez ktoré boli materskej spoločnosti poskytované informácie o predaji, výrobe a finančných výsledkoch. Finančné výsledky GQ boli navyše konsolidované s výsledkami Repsolu, a to tak, že zisk alebo strata GQ ovplyvňovali zisk alebo stratu skupiny.

15. Komisia nakoniec v tomto bode dopĺňa, že materská spoločnosť a jej 100% dcérska spoločnosť sa na účely článku 101 ZFEÚ môžu považovať za jeden podnik. Za týchto okolností sa Komisia domnieva, že RQ a RYPF nevyvrátili domnienku zodpovednosti za protiprávne konanie GQ.

16. V článku 1 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza, že GQ, RQ a RYPF sa od 31. októbra 1999 do 30. júna 2000 zúčastnili na sérii dohôd a zosúladených postupov v rozpore okrem iného s článkom 101 ZFEÚ, ktoré sa týkali určovania cien a výmeny dôverných informácií v odvetví chemických látok určených pre gumárenský priemysel v EHP. Článok 1 písm. f) napadnutého rozhodnutia odkazuje na účasť GQ na porušení, zatiaľ čo článok 1 písm. g) a písm. h) napadnutého rozhodnutia poukazujú na účasť na porušení zo strany RQ a RYPF.

17. V článku 2 písm. d) napadnutého rozhodnutia Komisia uložila GQ, RQ a RYPF solidárne pokutu vo výške 3,38 milióna eur za porušenia uvedené v článku 1 napadnutého rozhodnutia.

B — *Napadnutý rozsudok*

18. Spoločnosti GQ, RQ a RYPF podali návrhom zapísaným do registra kancelárie Všeobecného súdu 8. marca 2006 žalobu o čiastočnú neplatnosť napadnutého rozhodnutia. Na podporu svojho návrhu na Všeobecnom súde uviedli GQ, RQ a RYPF tri dôvody. Po prvé zjavne nesprávne posúdenie a nedostatočné odôvodnenie pri konštatovaní solidárnej zodpovednosti GQ, RQ a RYPF. Po druhé nesprávne vypočítanie pokuty. Po tretie nesprávne

posúdenie, nedostatočné odôvodnenie a porušenie zásady rovnosti zaobchádzania pri uplatnení oznámenia o zhovievavosti.

19. Keďže odvolanie odvolateľiek sa v tomto odvolacom konaní vzťahuje iba na rozsudok Všeobecného súdu v časti týkajúcej sa prvého dôvodu neplatnosti, o ktorom Všeobecný súd rozhodoval³, zopakujem iba túto časť napadnutého rozsudku. V bodoch 58 až 84 napadnutého rozsudku Všeobecný súd uvádza svoje závery týkajúce sa prvého žalobného dôvodu takto:

„58 Podľa ustálenej judikatúry skutočnosť, že dcérska spoločnosť má vlastnú právnu spôsobilosť, nepostačuje na vyvrátenie možnosti, aby jej správanie bolo prisúdené materskej spoločnosti, najmä ak dcérska spoločnosť neurčuje nezávisle svoje správanie na trhu, ale v podstate vykonáva pokyny, ktoré jej dala materská spoločnosť (rozsudky Súdneho dvora z 25. októbra 1983, AEG-Telefunken/Komisia, 107/82, Zb. s. 3151, bod 49, a zo 16. novembra 2000, Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, C-286/98 P, Zb. s. I-9925, ďalej len „rozsudok Stora“, bod 26).

59 V konkrétnom prípade, keď materská spoločnosť vlastní 100% základného imania svojej dcérskej spoločnosti, ktorá

3 — Nesprávne posúdenie a nedostatočné odôvodnenie pri konštatovaní solidárnej zodpovednosti GQ, RQ a RYPF.

sa dopustila porušenia, existuje vyvráti-
teľná domnienka, že táto materská spo-
ločnosť skutočne uplatňuje rozhodujúci
vplyv na správanie svojej dcérskej spo-
ločnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok
Súdu prvého stupňa z 27. septembra
2006, Avebe/Komisia, T-314/01,
Zb. s. II-3085, bod 136 a tam citovaný
judikatúru), a preto tvoria jeden podnik
na účely článku [101 ZFEÚ] (rozsudok
Súdu prvého stupňa z 15. júna 2005,
Tokai Carbon a i./Komisia, nazývaný ,
Tokai II', T-71/03, T-74/03, T-87/03
a T-91/03, bod 59). Prináleží teda mater-
skej spoločnosti, ktorá napadla na súde
Spoločenstva rozhodnutie Komisie uk-
ladajúce jej pokutu za správanie dcérskej
spoločnosti, vyvrátiť túto domnienku
predložením dôkazov, že jej dcérska spo-
ločnosť bola nezávislá (Avebe/Komisia,
už citovaný, bod 36, pozri tiež v tomto
zmysle rozsudok Stora, bod 58 vyššie,
bod 29).

- 60 V tejto súvislosti je pravda, ako to tvr-
dia žalobkyne, že Súdny dvor v bode 58
v súvislosti s rozsudkom Stora (body 28
a 29) uviedol okrem 100% podielu mater-
skej spoločnosti na základnom imaní
dcérskej spoločnosti aj ďalšie okolnosti,
akými sú nespochybenie vplyvu mater-
skej spoločnosti na obchodnú poli-
tiku svojej dcérskej spoločnosti alebo
spoločné zastúpenie oboch spoločností
v rámci správneho konania. Súdny dvor
však tieto okolnosti uviedol len s cieľom
spomenúť všetky okolnosti, na ktorých
[Všeobecný súd] založil svoje odôvodne-
nie, aby následne prijal rozhodnutie, že
toto odôvodnenie nebolo založené iba na
skutočnosti, že materská spoločnosť bola
100% vlastníkom základného imania
svojej dcérskej spoločnosti.
- 61 Navyše a v rozpore s tým, čo tvrdia žalob-
kyne, skutočnosťou, ktorá oprávňuje Ko-
misiu na to, aby rozhodnutie ukladajúce
pokutu bolo určené materskej spoločnos-
ti skupiny spoločností, nie je podnecova-
nie dcérskej spoločnosti materskou spo-
ločnosťou, aby sa dopustila porušenia,
alebo *a fortiori* účasť materskej spoloč-
nosti na porušení, ale to, že tvoria jeden
podnik na účely článku [101 ZFEÚ]. Tre-
ba pripomenúť, že právo hospodárskej
súťaže Spoločenstva uznáva, že rôzne
spoločnosti patriace do tej istej skupi-
ny tvoria hospodársku jednotku, a teda
podnik v zmysle článkov [101 ZFEÚ
a 102 ZFEÚ] vtedy, ak dotknuté podni-
ky neurčujú svoje správanie na trhu ne-
závisle (rozsudok Súdu prvého stupňa
z 30. septembra 2003, Michelin/Komisia,
T-203/01, Zb. s. II-4071, bod 290).
- 62 Za týchto podmienok na to, aby Komisia
mohla dospieť k záveru, že materská spo-
ločnosť uplatňuje rozhodujúci vplyv na
správanie dcérskej spoločnosti na trhu,
stačí, ak preukáže, že celé základné ima-
nie dcérskej spoločnosti vlastní materská
spoločnosť. V dôsledku toho môže Komi-
sia vyvodzovať solidárnu zodpovednosť
za zaplatenie pokuty uloženej dcérskej
spoločnosti voči jej materskej spoločnos-
ti, aj keď sa zistí, že materská spoločnosť
nemala priamu účasť na dohodách, ibaže
by táto materská spoločnosť preukázala,
že jej dcérska spoločnosť sa na trhu sprá-
va nezávisle.

- 63 V prejednávanej veci preto Komisia správne zohľadnila judikatúru Súdneho dvora a [Všeobecného súdu] odkazom na skutočnosť, že 100% základného imania GQ vlastnili jej materské spoločnosti, a zamietla tvrdenia žalobkýň poukazujúce na nezávislosť GQ, keď im pripísala činnosť GQ v rozpore s hospodárskou súťažou.
- 64 Komisia preto nepochybila, keď konštatovala, že RQ a RYPF sú zodpovedné za porušenie, ktoré sa im následkom tohto pripísania zodpovednosti prisúdi (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora zo 16. novembra 2000, Metsä Serla Oyj a i./Komisia, C-294/98 P, Zb. s. I-10065, bod 28). Tvrdenie, že RQ a RYPF sa priamo nezúčastnili na dotknutom porušení, je v tomto zmysle nerelevantné.
- 65 Po druhé, pokiaľ ide o tvrdenie, že RYPF a RQ predložili Komisii v priebehu konania pred podaním žaloby dokumenty na vyvrátenie domnienky zodpovednosti a predložili zjavný dôkaz o obchodnej a riadiacej nezávislosti GQ, je potrebné zdôrazniť, že prináleží materskej spoločnosti, aby [Všeobecnému súdu] predložila akýkoľvek dôkaz o organizačných, hospodárskych a právnych väzbách medzi dcérskou spoločnosťou a ňou samou, o ktorom sa domnieva, že by mohol preukázať, že netvorí jeden hospodársky subjekt.
- 66 V prejednávanej veci Komisia v bode 262 napadnutého rozhodnutia tvrdí, že jediný riaditeľ stále predstavuje spojenie medzi GQ a RQ, že RYPF konsoliduje účty GQ a RQ na úrovni skupiny a že RQ a RYPF spoločne odpovedali na oznámenie o výhradách. Tieto faktory pôsobia v prospech existencie jedného podniku.
- 67 Bolo preto na RYPF a RQ, aby počas konania pred podaním žaloby preukázali, že GQ nezávisle rozhodovala o svojom správaní na trhu a že RYPF a RQ neuplatňovali rozhodujúci vplyv na jej činnosti.
- 68 V tejto súvislosti je dôležité zdôrazniť, že žalobkyne uviedli, že RQ dokázala Komisii, že po kontrole vykonanej v sídle GQ 27. septembra 2002 prikázala GQ ukončiť akúkoľvek činnosť, ktorá by mohla predstavovať porušenie pravidiel hospodárskej súťaže.
- 69 Toto stanovisko žalobkýň je samo osebe dostatočným dôkazom toho, že RQ uplatňovala rozhodujúci vplyv na správanie GQ, a to nielen na trhu, ale aj pokiaľ ide o protiprávne konanie, ktoré je predmetom napadnutého rozhodnutia.

- 70 Kvôli úplnosti však [Všeobecný súd] preskúma, či sa Komisia v napadnutom rozhodnutí, pokiaľ ide o dôkazy predložené žalobkyňami, dopustila nesprávneho posúdenia, ako to žalobkyne tvrdia, alebo či ich nesprávne nezobrala do úvahy.
- 71 V tejto súvislosti treba poznamenať, že skutočnosť, že činnosti dcérskej spoločnosti sa, dokonca úplne, líšia od činností skupiny, alebo skutočnosť, že materská spoločnosť skúsila, aj keď bez úspechu, predat' svoju dcérsku spoločnosť, nie je schopná vyvrátiť domnienku, že RQ a RYPF nesú zodpovednosť. Aj keď skupiny podnikov a holdingových spoločností majú často rozdielne obchodné činnosti a niekedy predávajú niektorú zo svojich dcérskejších spoločností, už boli na účely článku [101 ZFEÚ] považované za jeden podnik (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 27. septembra 2006, Akzo Nobel/Komisia, T-330/01, Zb. s. II-3389, body 78 a 82).
- 72 Komisia navyše v odpovedi na žiadosť o predloženie dokumentov podanej žalobkyňami predložila [Všeobecnému súdu] dokument, ktorý obsahoval zápisnice z predstavenstva RQ z rokov 1998 až 2000, ktoré uvádzali finančné výsledky GQ a rozhodnutie o predaji podielu GQ v Silquímica, SA, a predaji nehnuteľností GQ. Tento dokument v podstate podporoval zistenia Komisie uvedené
- v napadnutom rozhodnutí. Pokiaľ predstavenstvo RQ zohráva dôležitú úlohu vo viacerých dôležitých hľadiskách stratégie GQ, akými sú predaj nehnuteľností alebo predaj podielov, a prijíma v tomto ohľade konečné rozhodnutie, vyplýva z toho, že uplatňuje rozhodujúci vplyv na správanie GQ.
- 73 Pokiaľ ide o tvrdenie týkajúce sa chýbajúceho personálneho prepojenia v orgánoch žalobkyň, je potrebné uviesť, že z listu z 5. apríla 2004, ktorý GQ poslala Komisii a ktorý žalobkyne predložili počas konania pred podaním žaloby, je zjavné, že pán [dôverne] bol súčasne predsedom predstavenstva GQ od roku 1996 do roku 2000 a členom predstavenstva RQ od roku 1998 do roku 1999. Navyše je potrebné zdôrazniť, že žalobkyne počas pojednávania pri otázkach na túto tému pripustili, prinajmenšom implicitne, že takéto prepojenie existovalo.
- 74 Podobne tvrdenia, že Komisia v napadnutom rozhodnutí nepreskúmala skutočné dôkazy preukazujúce, že iba riadiaci pracovníci GQ rozhodovali o obchodnej politike spoločnosti a vykonávali ju bez toho, aby RQ bola vopred informovaná alebo dala súhlas, nemôžu so zreteľom na citovanú judikatúru uspieť. To isté platí o tvrdení, že informácie, ktoré spoločnosť GQ dodávala spoločnosti RQ, sa netýkali obchodnej politiky, ale finančných výsledkov dcérskej spoločnosti.

- 75 Pokiaľ ide o vzťah medzi GQ a Repsol Italia, je potrebné uviesť, že Komisia v napadnutom rozhodnutí oprávnene zamietla tvrdenia žalobkyní týkajúce sa údajného konfliktu záujmov medzi GQ a jej materskými spoločnosťami, keď uviedla, že RYPF konsoliduje účty skupiny, ktorú tvorí viacero dcérskych spoločností, vrátane GQ a Repsol Italia. Komisia navyše oprávnene uviedla, že tento vzťah len posilňuje domnienku o jednom podniku.
- 76 Za týchto okolností je potrebné prijať záver, ako to aj Komisia v bode 264 napadnutého rozhodnutia urobila, že žalobkyňiam sa nepodarilo vyvrátiť domnienku o zodpovednosti materských spoločností.
- 77 Nakoniec žiadne tvrdenie subsidiárne predložené žalobkyňami nebolo schopné napadnuté rozhodnutie spochybniť.
- 78 Po prvé, pokiaľ ide o tvrdenie, že Komisia nikdy nepožadovala informáciu o vzťahu medzi RQ a RYPF a nikdy sa nepokúsila dokázať, či RQ a RYPF boli súčasťou jedného podniku, je dostatočné uviesť, že keďže žalobkyne nespochybňujú fakt, že RYPF vlastní 100 % základného imania RQ, bolo úlohou RYPF vyvrátiť domnienku o uplatňovaní rozhodujúceho vplyvu na správanie RQ a o tom, že spolu s RQ tvorili jeden podnik na účely článku [101 ZFEÚ], čo RYPF nevykonala.
- 79 Po druhé, pokiaľ ide o tvrdenie, že bolo nepredvídateľné, že RYPF bude niesť solidárnu zodpovednosť spolu s RQ a GQ, žalobkyne v podstate tvrdia, že na rozdiel od napadnutého rozhodnutia oznámenie o výhradách uvádzalo zodpovednosť RYPF iba vo vzťahu k protiprávnemu konaniu RQ, a nie vo vzťahu k protiprávnemu konaniu GQ.
- 80 Je potrebné uviesť, že oznámenie o výhradách a napadnuté rozhodnutie sa v tomto bode neodlišujú. Bod 254 napadnutého rozhodnutia uvádza, že žalobkyne sú solidárne zodpovedné najmä na základe 100 % podielu RQ v GQ a 100 % podielu RYPF v RQ, kým oznámenie o výhradách v bode 344 uvádza, že zodpovednosť RQ sa rozširuje na RYPF ako dôsledok domnienky o jej skutočnej kontrole a rozhodujúcom vplyve vyplývajúcom zo 100 % vlastníctva základného imania RQ.
- 81 Tvrdenie, že tieto dve vyjadrenia sú rozdielne, sa zakladá na nesprávnom

pochopení judikatury týkající se přípí-
satečnosti zodpovednosti za porušenie.
Domnienka zodpovednosti odvodená
z vlastníctva podielu na základnom ima-
ní sa uplatňuje nielen v prípadoch pria-
meho vzťahu medzi materskou spoloč-
nosťou a dcérskou spoločnosťou, ale aj
v prípadoch, akým je tento, kde je tento
vzťah nepriamy, a to cez ďalšiu dcérsku
spoločnosť.

84 Z predchádzajúceho vyplýva, že prvý ža-
lobný dôvod musí byť zamietnutý.“

III — Návrhy účastníkov v konaní pred Súdny dvorom

- 82 Keďže právo hospodárskej súťaže Spo-
ločenstva pripúšťa, že rozdielne spoloč-
nosti patriace do rovnakej skupiny tvoria
hospodársku jednotku, a teda podnik na
účely článku [101 ZFEÚ a 102 ZFEÚ],
pokiaľ dotknuté spoločnosti nezávisle
nedokážu svoje vlastné správanie na trhu,
nie je podstatné, či sú tieto spoločnosti
kontrolované materskou spoločnosťou
priamo alebo nepriamo, keďže zodpo-
vednosť za porušenie môže byť v každom
prípade pripísaná tejto materskej spoloč-
nosti (pozri v tomto zmysle rozsudok Mi-
chelin/Komisia, bod 61 vyššie, bod 290).
- 83 Je preto potrebné prijať stanovisko, že
žalobkyne nemohli z oznámenia o výhra-
dách, a najmä z jeho bodu 344 odôvod-
nene odvodiť, že Komisia nerozhodne
o tom, že RYPF nesie spornú zodpoved-
nosť za porušenie.
20. Vo svojom odvolaní odvolateľky navrh-
jú, aby Súdny dvor:
- zrušil rozsudok vyhlásený 18. decembra
2008 vo veci T-85/06 v rozsahu, v akom
zamieta dôvod neplatnosti založený na
zjavne nesprávnom posúdení a na nedo-
statočnom odôvodnení solidárnej zod-
povednosti odvolateľiek,
 - zrušil článok 1 písm. g) a h) a článok 2
písm. d) napadnutého rozhodnutia
v rozsahu, v akom sa v nich konštatuje,
že spoločnosti RYPF a RQ sú spolu
s GQ solidárne zodpovedné za poruše-
nie článku 81 ods. 1 Zmluvy o EŠ (teraz
článku 101 ZFEÚ), a subsidiárne zrušil
rozhodnutie v časti o solidárnej zodpo-
vednosti RYPF, pričom v oboch prípá-
doch odvolateľky žiadajú o primerané
zníženie výšky uloženej pokuty.

21. Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

A — *Prvý odvolací dôvod*

— zamietol odvolanie,

— zaviazal odvolateľky na náhradu trov konania.

23. Odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd nesprávne prijal kritérium pripísania zodpovednosti materskej spoločnosti za správanie jej dcérskej spoločnosti, ktoré nemá vzťah ku skutočnostiam a okolnostiam veci alebo k porušeniu uskutočnenému touto dcérskou spoločnosťou. Všeobecný súd sa teda dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď pripísal zodpovednosť materskej spoločnosti za správanie jej dcérskej spoločnosti podľa svojich zistení o hospodárskej jednotke na základe samotnej možnosti alebo schopnosti materskej spoločnosti uplatňovať rozhodujúci vplyv na svoju dcérsku spoločnosť.

IV — Odvolanie

22. Odvolateľky uvádzajú na podporu svojho odvolania dva dôvody. Prvým odvolacím dôvodom je nesprávne právne posúdenie pri pripísaní zodpovednosti za porušenie článku 81 ods. 1 ES (teraz článok 101 ods. 1 ZFEÚ) a výklad a uplatnenie domnienky kontroly materskej spoločnosti nad jej dcérskou spoločnosťou vrátane porušenia pravidiel dokazovania a skreslenia skutkových okolností. Odvolateľky tiež konštatujú zmenu domnienky na právnu domnienku (*iuris et de iure*) a neuplatnenie zásady osobnej zodpovednosti. Druhým dôvodom je nesprávne právne posúdenie pri pripísaní zodpovednosti materskej spoločnosti skupiny RYPF neprimeraným rozšírením domnienky kontroly materskej spoločnosti nad jej dcérskou spoločnosťou. Odvolateľky konštatujú takisto protichodnosť dokazovania a existenciu automatickej zodpovednosti vo vzťahu ku skupine spoločností.

24. Odvolateľky uvádzajú, že Všeobecný súd nesprávne uplatnil judikatúru, podľa ktorej sa správanie dcérskej spoločnosti môže pripísať materskej spoločnosti, pokiaľ dcérska spoločnosť neurčuje nezávisle svoje správanie na trhu, ale v podstate vykonáva pokyny, ktoré jej dala materská spoločnosť, s ktorou tvorí hospodársku jednotku.⁴ Všeobecný súd nebol oprávnený založiť svoje závery na existencii hospodárskej jednotky iba na základe vyvrátenej domnienky⁵, podľa ktorej materská spoločnosť, ktorá vlastní všetky akcie dcérskej spoločnosti, je v postavení, v ktorom uplatňuje rozhodujúci vplyv na správanie tejto dcérskej spoločnosti.

4 — Rozsudok zo 14. júla 1972, Imperial Chemical Industries/Komisia, 48/69, Zb. s. 619, body 133 a 134.

5 — Rozsudok z 25. októbra 1983, AEG-Telefunken/Komisia, 107/82, Zb. s. 3151, bod 50.

25. Odvolateľky teda zastávajú názor, že Všeobecný súd v napadnutom rozsudku porušil zásadu osobnej zodpovednosti a pravidiá dokazovania, keď rozhodol, že Komisia nie je povinná predložiť dodatočný dôkaz o tom, že materská spoločnosť skutočne ovplyvňovala správanie svojej dcérskej spoločnosti⁶, a spôsobil, že dotknutá domnienka je nevyvrátiteľná, pretože je nemožné preukázať neexistenciu osobnej zodpovednosti materskej spoločnosti.

26. Odvolateľky zastávajú názor, že domnienka rozhodujúceho vplyvu založená na 100 % vlastníctve akcií neoslobodzuje Komisiu od dokazovania zodpovednosti materskej spoločnosti preskúmaním dôkazov, či materská spoločnosť skutočne vykonávala kontrolu nad svojou dcérskou spoločnosťou a či dcérska spoločnosť prijaté pokyny z veľkej časti uplatňovala.⁷

27. Navyše podľa odvolateľiek nie je určený druh dôkazov, ktoré musia byť na vyvrátenie domnienky predložené. Napadnutý rozsudok neurčuje mieru voľnej úvahy Komisie vo vzťahu k posúdeniu a hodnoteniu dôkazov predložených s cieľom domnienku vyvrátiť.

6 — Uvádzam nedávnu judikatúru tohto súdu, ktorá prehodnocuje rozsudok Súdneho dvora zo 16. novembra 2000, Stora Kopparbergs Bergslags/Komisía, C-286/98 P, Zb. s. I-9925, akými sú rozsudky Súdu prvého stupňa z 12. decembra 2007, Akzo Nobel a i./Komisia, T-112/05, Zb. s. II-5049, body 60 a 61, a z 8. októbra 2008, Schunk a Schunk Kohlenstoff-Technik/Komisía, T-69/04, Zb. s. II-2567, bod 57.

7 — Pozri rozsudky Súdu prvého stupňa z 15. septembra 2005, DaimlerChrysler/Komisía, T-325/01, Zb. s. II-3319, bod 218, a z 26. apríla 2007, Bolloré/Komisía, T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 a T-136/02, Zb. s. II-947, bod 132.

28. Komisia tvrdí, že odvolateľky spochybňujú ustálenú judikatúru Spoločenstva týkajúcu sa solidárnej zodpovednosti. Súdny dvor vo svojom rozsudku AEG Telefunken/Komisía⁸ jasne zaviedol domnienku, že dcérska spoločnosť 100 % vlastnená materskou spoločnosťou nevyhnutne sleduje príkazy, ktoré dali tie isté riadiace orgány, ktoré dávajú príkazy materskej spoločnosti. Zodpovednosť za porušenie vykonané dcérskou spoločnosťou tak môže byť pripísaná materskej spoločnosti aj vtedy, ak neexistuje nijaký dôkaz o tom, že materská spoločnosť bola akýmkoľvek spôsobom zahrnutá do udalostí, ktoré viedli k spornému porušeniu. Súdny dvor navyše vo svojom rozsudku Stora Kopparbergs Bergslags/Komisía⁹ potvrdil zodpovednosť materskej spoločnosti na základe tejto domnienky bez toho, aby vyžadoval akúkoľvek dodatočnú skutočnosť spájajúcu materskú spoločnosť s porušením.

29. V tejto súvislosti Komisia zastáva názor, že v rozpore s tvrdením odvolateľiek dotknutá domnienka neoslobodzuje Komisiu od dokazovania, ktoré sa k nej vzťahuje. Ako to v návrhoch vo veci C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia¹⁰, vysvetľuje generálna advokátka Kokott, odvolanie sa na dotknutú domnienku nevedie k zrušeniu dokazovania (bolo by to nezlučiteľné s prezumpciou nevinny). Keďže 100 % účasť materskej spoločnosti na jej dcérskej spoločnosti umožňuje *prima facie* dospieť k záveru o skutočnom uplatňovaní rozhodujúceho vplyvu, je na materskej spoločnosti, aby vyvrátila tento záver predložením dôkazov, ktoré vedú k opačnému záveru. Komisia je teda povinná iba predložiť

8 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 5.

9 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 6.

10 — Rozsudok z 10. septembra 2009, Zb. s. I-8237.

potrebné dôkazy o tom, že sa táto domnienka uplatňuje.

30. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že správanie dcérskej spoločnosti môže byť pripísané materskej spoločnosti najmä vtedy, keď dcérska spoločnosť napriek tomu, že má vlastnú právnu subjektivitu, neurčuje svoje správanie na trhu nezávisle, ale v podstate vykonáva pokyny, ktoré jej dala materská spoločnosť, berúc do úvahy najmä hospodárske, organizačné a právne väzby medzi týmito dvoma právnymi subjektmi. Je to tak preto, lebo v takej situácii sú materská spoločnosť a dcérska spoločnosť súčasťou tej istej hospodárskej jednotky, a preto tvoria jeden podnik, čo Komisii umožňuje adresovať rozhodnutie, ktorým sa ukladajú pokuty, materskej spoločnosti bez toho, aby bolo potrebné preukázať jej osobnú účasť na porušení.¹¹

31. Pokiaľ ide o osobitný prípad týkajúci sa materskej spoločnosti, ktorá má 100 % účasť v dcérskej spoločnosti, ktorá porušila pravidlá hospodárskej súťaže Európskej únie (ďalej len „EÚ“), podľa môjho názoru písomné pripomienky k tomuto odvolaniu, podané 27. februára 2009 (odvolanie) a 24. mája 2009 (vyjadrenie k odvolaniu), boli v určitej miere prekonané rozsudkom Súdneho dvora vo veci C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia, ktorý bol vyhlásený 10. septembra 2009. Túto skutočnosť potvrdili účastníci konania na pojednávaní k tomuto odvolaciemu konaniu, ktoré bolo 29. apríla 2010.

11 — Pozri vec C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 10, body 58 a 59 a tam citovanú judikatúru. Obchodná clona je tak odhalená, aby ukázala hospodársky subjekt alebo podnik zodpovedný za porušenie.

32. Súdny dvor vo veci C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia, rozhodol, že materská spoločnosť, ktorá má 100 % účasť na dcérskej spoločnosti, ktorá porušila pravidlá hospodárskej súťaže EÚ, môže uplatňovať rozhodujúci vplyv na správanie dcérskej spoločnosti a existuje vyvrátiteľná domnienka, že materská spoločnosť skutočne uplatňuje rozhodujúci vplyv na správanie svojej dcérskej spoločnosti¹². Za týchto okolností môže Komisia voči materskej spoločnosti vyvodíť solidárnu zodpovednosť za zaplatenie pokuty, ktorá bola uložená dcérskej spoločnosti, ibaže by táto materská spoločnosť, ktorej prináleží vyvrátenie tejto domnienky, predložila dostatočné dôkazy, ktoré preukazujú, že jej dcérska spoločnosť sa na trhu správa nezávisle.¹³

33. Všeobecný sud v rozpore s tým, čo navrhovali žalobkyne, správne rozhodol, že v prípade 100 % vlastníctva dcérskej spoločnosti na to, aby sa mohla táto domnienka uplatniť, Komisia nie je povinná predložiť dodatočný dôkaz o tom, že materská spoločnosť skutočne uplatňovala rozhodujúci vplyv na

12 — Pozri bod 60 rozsudku (už citovaný v poznámke pod čiarou 10). Podľa môjho názoru je dotknutá domnienka natoľko jasným pravidlom, že vytvára právnu istotu. Pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veci C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia, bod 71. Materská spoločnosť je tak upozornená o svojej možnej zodpovednosti za správanie svojich dcérskejších spoločností za určitých okolností a môže tak primerane prijať vhodné opatrenia na zabezpečenie súladu správania dcérskejších spoločností s právom hospodárskej súťaže, ktoré má na základe 100 % účasti v týchto spoločnostiach právomoc prijať.

13 — Pozri vec C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 10, bod 61. Pri uplatnení dotknutej domnienky zastávam názor, že bremeno dokazovania prechádza na materskú spoločnosť, pokiaľ ju chce vyvrátiť predložením dôkazov, že jej dcérska spoločnosť konala na trhu nezávisle. Poznamenal by som, že si nie som vedomý žiadneho prípadu, keď bola dotknutá domnienka o veci prejednávanej pred Súdnym dvorom alebo Všeobecným súdom vyvrátená.

správanie svojej dcérskej spoločnosti¹⁴. Komisia tak v súlade s dotknutou domnienkou nie je povinná predložiť dodatočný dôkaz o tom, že materská spoločnosť naozaj ovplyvňovala správanie svojej dcérskej spoločnosti, alebo mala akékoľvek vedomosti o porušovaní alebo úlohe dcérskej spoločnosti pri porušovaní.¹⁵

34. Je však potrebné zdôrazniť, že Súdny dvor vo veci C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia, podčiarkol vyvrátenosť dotknutej domnienky. V opačnom prípade by to podľa môjho názoru viedlo k porušeniu základných práv.¹⁶ Vyvrátenosť domnienky je potrebná na to, aby sa dotknutej materskej spoločnosti zaručilo právo na obhajobu a na prístup k spravodlivosti, a slúži najmä na vyváženie toho, že domnienka značne znižuje dôkazné bremeno na strane Komisie. Všetky dôkazy predložené materskou spoločnosťou musia byť teda posudzované a zvažované veľmi starostlivo. Tvrdenie odvolateľiek, že domnienka je v skutočnosti nevyvrátená, musí byť teda zamietnutá.

35. Domnienka sa uplatní dovtedy, kým materská spoločnosť nepreukáže, že jej dcérska spoločnosť konala na trhu nezávisle. Tvrdenie, že 100 % vlastnená dcérska spoločnosť určuje svoje správanie trhu nezávisle, musí byť podporené jasnými a neodporujúcimi si dôkazmi, ktoré musia byť posúdené Komisiou, ktorej posúdenie môže byť napokon predmetom právneho preskúmania Súdny dvorom.

36. Zastávam názor, že ak aj niektoré dôkazy posudzované samostatne nemôžu vyvrátiť dotknutú domnienku, na určenie, či sú dôkazy predložené materskou spoločnosťou na vyvrátenie domnienky dostatočné, je potrebné posudzovať ich ako celok. Ako uviedol Súdny dvor vo veci C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia, na stanovenie, či dcérska spoločnosť určuje svoje správanie na trhu nezávisle, treba vziať do úvahy všetky relevantné okolnosti súvisiace s hospodárskymi, organizačnými a právnymi väzbami, ktoré spájajú dcérsku spoločnosť s materskou spoločnosťou a ktoré sa môžu z prípadu na prípad meniť, a preto nemôžu byť predmetom taxatívneho vymenovania.¹⁷

14 — Pozri bod 62 napadnutého rozsudku.

15 — Pozri návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veci C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia, už citovanej v poznámke pod čiarou 10, body 90 a 91.

16 — Pozri najmä článok 47 Charty základných práv Európskej únie vyhlásenej v Nice 7. decembra 2000 (Ú. v. EŠ C 364, s. 1) a upravenej v Štrasburgu 12. decembra 2007 (Ú. v. EÚ C 303, s. 1), nazývaný „Právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces“, a článok 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach a základných slobodách, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDLP“), nazývaný „Právo na spravodlivé súdne konanie“. V tejto súvislosti treba analogicky uviesť judikatúru Súdneho dvora v oblasti verejného obstarávania, v ktorej Súdny dvor rozhodol o ustanoveniach vnútroštátneho práva, na základe ktorých sú niektorí účastníci automaticky vylúčení z uzatvárania verejných zmlúv, ako o ustanoveniach, ktoré sú v rozpore s právom EÚ. Pozri rozsudky z 3. marca 2005, Fabricom, C-21/03 a C-34/03, Zb. s. I-1559, body 33 a 35; zo 16. decembra 2008, Michaniki, C-213/07, Zb. s. I-9999, body 63 až 69; z 19. mája 2009, Assitur, C-538/07, Zb. s. I-4219, body 29 až 33; a z 23. decembra 2009, Serrantoni a Consorzio stabile edili, C-376/08, Zb. s. I-12169, body 40 až 46.

37. Odvolateľky uviedli viacero ďalších tvrdení o nesprávnom právnom posúdení Všeobecného súdu alebo skreslení skutkových okolností, pokiaľ ide o dôkazy, ktoré odvolateľky tomuto súdu predložili. Tieto tvrdenia

17 — Pozri bod 74 veci, už citovanej v poznámke pod čiarou 10. Z tohto dôvodu na rozdiel od tvrdenia odvolateľiek v bode 27 vyššie Súdny dvor ani Všeobecný súd nie sú povinné vymenovať, aké druhy dôkazov sa musia predložiť na vyvrátenie domnienky.

Komisia spochybňuje. Zastávam názor, ako bude uvedené nižšie, že väčšina tvrdení odvolateľiek sleduje iba nové posúdenie predmetných okolností Súdny dvorom, čo zjavne presahuje jeho právomoc v odvolacom konaní.¹⁸

38. Odvolateľky sa domnievajú, že na rozdiel od zistenia Všeobecného súdu v bode 66 napadnutého rozsudku, podľa ktorého skutočnosť, že jediný riaditeľ predstavuje spojenie medzi GQ a RQ, že RYPF konsoliduje účty GQ a RQ na úrovni skupiny a že RQ a RYPF spoločne odpovedali na oznámenie o výhradách, pôsobí v prospech existencie jedného podniku, tieto skutočnosti nepreukazujú existenciu hospodárskej jednotky odôvodňujúcu pripísanie zodpovednosti materskej spoločnosti.

39. Predtým, ako preskúmam každú z uvedených skutočností, zastávam názor, že tieto

skutočnosti neboli predložené Všeobecnému súdu osamotene, ale ako dodatočné dôkazy k existencii hospodárskej jednotky založenej na 100% vlastníctve akcií dcérskej spoločnosti.¹⁹ Zdá sa, že odvolateľky aj Komisia súhlasia, že predmetné účty boli konsolidované na úrovni skupiny na základe právnej povinnosti z dôvodu prepojenia medzi dotknutými spoločnosťami. Keďže všetky relevantné okolnosti súvisiace s hospodárskymi, organizačnými a právnymi väzbami, ktoré spájajú dcérsku spoločnosť s materskou spoločnosťou, treba vziať do úvahy ako dôkaz existencie hospodárskej jednotky²⁰, zastávam názor, že Všeobecný súd správne zohľadnil túto skutočnosť, aj keď iba ako dodatočný podporný dôkaz. Navyše, keďže odvolateľky nespochybňujú skutočnosť, že naozaj existovalo prepojenie medzi GQ a RQ vo forme jediného riaditeľa, takýto dôkaz nebol nerelevantný ako dodatočný dôkaz existencie hospodárskej jednotky tvorenej GQ, RQ a RYPF. Skutočnosť, že RQ a RYPF odpovedali na oznámenie o výhradách Komisie spoločne, takisto nie je nerelevantná, ale znova predstavuje len dodatočný dôkaz preukazujúci existenciu hospodárskej jednotky.²¹

18 — Podľa ustálenej judikatúry Súdny dvor nemá právomoc zisťovať skutkové okolnosti a až na výnimky ani preskúmať dôkazy, ktoré Všeobecný súd prijal na preukázanie týchto skutkových okolností. Pokiaľ totiž boli tieto dôkazy riadne získané a boli dodržané všeobecné právne zásady a procesné pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena a vykonávania dokazných prostriedkov, prislúcha len Všeobecnému súdu, aby posúdil dokaznú hodnotu, ktorú je potrebné priznať predloženým dôkazom. Toto posúdenie teda nepredstavuje, s výnimkou prípadu skreslenia uvedených dôkazov, právnu otázku, ktorá sama osebe podlieha preskúmaniu Súdny dvorom. Ak odvolateľka tvrdí, že došlo ku skresleniu dôkazov Všeobecným súdom, musí presne označiť dôkazy, ktoré tento súd skreslil, a preukázať nesprávne právne posúdenie, ktoré podľa jej názoru viedlo Všeobecný súd k takémuto skresleniu. O takéto skreslenie ide vtedy, ak sa bez poukazovania na nové dôkazy hodnotenie existujúcich dôkazov javí ako zjavne nesprávne. Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. júna 2010, Lafarge/Komisia, C-413/08 P, Zb. s. I-5361, body 15 až 17, a citovanú judikatúru.

40. Odvolateľky tiež uvádzajú, že Všeobecný súd nesprávne právne posúdil a skreslil skutkové okolnosti v bodoch 68 a 69 napadnutého rozsudku týkajúce sa požiadavky RQ, aby GQ dodržovala pravidlá hospodárskej súťaže po kontrole vykonanej v sídle GQ 27. septembra

19 — Pozri bod 58 až 63 napadnutého rozsudku.

20 — Pozri vec C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia, už citovanú v poznámke pod čiarou 10, body 72 až 74.

21 — Pozri analogicky rozsudok Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 6, bod 29, a vec Akzo Nobel a i./Komisia, už citovanú v poznámke pod čiarou 10, bod 50.

2002, keďže táto požiadavka nedokazuje existenciu hospodárskej jednotky. Zastávam názor, že odvolateľky nepreukázali nesprávne právne posúdenie alebo skreslenie skutkových okolností Všeobecným súdom. Vydanie takéhoto príkazu, čo odvolateľky nespochybňujú, je dôkazom, hoci až z obdobia po porušení, že RQ uplatňovala rozhodujúci vplyv na správanie GQ na trhu.

41. Všeobecný súd v bode 69 napadnutého rozsudku uviedol, že toto vydanie príkazu je samo osebe dostatočným dôkazom toho, že RQ uplatňovala rozhodujúci vplyv na správanie GQ. Toto vyhlásenie, hoci je istým spôsobom zavádzajúce, nie je podkladom pre zrušenie napadnutého rozsudku, pretože ho treba chápať v spojení s bodmi 62 a 63 napadnutého rozsudku, ktoré jasne odkazujú na uplatnenie dotknutej domnienky na skutkové okolnosti predjednávanej veci.

42. Odvolateľky takisto tvrdia, že Všeobecný súd v rámci celkového posúdenia vykonaného v bodoch 70 až 76 napadnutého rozsudku najmä z dôvodu nedostatku úplnosti nesprávne právne posúdil a skreslil vyvracajúce dôkazy, ktoré predložili. Zo znenia a koherentnosti dôkazov by objektívny a nestranný pozorovateľ zistil, že GQ bola nezávislá od RQ.

43. Odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd v bode 71 napadnutého rozsudku zjavne skreslil skutkové okolnosti, keď neuviedol, že činnosti GQ existovali pred jej vstupom do skupiny RQ, že činnosti GQ nesúviseli s činnosťami RQ a že medzi rokmi 1993 a 2004 existovalo množstvo pokusov RQ predať GQ. Podľa odvolateľiek tieto skutočnosti predstavujú jasné dôkazy o nezáujme RQ o GQ.

44. Pripomínam, že v bode 71 napadnutého rozsudku Všeobecný súd konštatoval, že tieto tvrdenia neboli dostatočné na vyvrátenie dotknutej domnienky, keďže materské a dcérske spoločnosti majú často rozdielne činnosti a materské spoločnosti predávajú svoje dcérske spoločnosti. Domnievam sa, že odvolateľky svojimi tvrdeniami dostatočne právne nepreukázali skreslenie skutkových okolností, keďže nepreukázali nesprávne posúdenie, ktoré podľa nich viedlo k skresleniu predmetných skutkových okolností. Podľa môjho názoru odvolateľky sa síce dovoľávajú nesprávneho právneho posúdenia, v skutočnosti však spochybňujú posúdenie skutkových okolností Všeobecným súdom. Navyše, pokiaľ ide o tvrdenie, že Všeobecný súd neuviedol, že činnosti GQ existovali pred jej vstupom do skupiny RQ, nevidím nijakú právnu alebo skutkovú súvislosť takéhoto tvrdenia, keďže RQ nadobudla všetky akcie v GQ medzi rokmi 1989 a 1993, zatiaľ čo k porušeniu dochádzalo medzi 31. októbrom 1999 a 30. júnom 2000, a teda dlho po tom, ako sa GQ stala dcérskou spoločnosťou v 100 % vlastníctve RQ.

45. Odvolateľky tvrdia, že to, že v bode 72 napadnutého rozsudku Všeobecný súd odkázal

iba na dve skutočnosti, ktoré boli prejednané na dvoch stretnutiach predstavenstva RQ počas osemročného obdobia medzi rokmi 1998 a 2005, dokazuje, že v skutočnosti RQ nijako neovplyvňovala činnosti GQ a nezasahovala do nich. Všeobecný súd uviedol, že zápisnice z predstavenstva RQ v rokoch 1998 až 2000 uvádzajú finančné výsledky GQ a rozhodnutie o predaji podielu GQ v Silquímica a predaji nehnuteľností GQ. Všeobecný súd na základe tohto dôkazu uviedol, že predstavenstvo RQ zohrávalo dôležitú úlohu vo viacerých dôležitých hľadiskách stratégie GQ a uplatňovalo rozhodujúci vplyv na správanie GQ, čím zamietol tvrdenie žalobkýň na prvom stupni, že zápisnice z predstavenstva RQ z rokov 1998 až 2000 odkazujú iba na finančné výsledky GQ.²²

46. Podľa môjho názoru sa odvolateľky v odvolacom konaní snažia zmenšiť význam odkazov v zápisniciach predstavenstva RQ medzi rokmi 1998 a 2000 na predaj podielu GQ v Silquímica a predaj nehnuteľností GQ. Na základe toho, že odvolateľky v konaní na prvom stupni neinformovali Všeobecný súd o odkazoch na predaj podielu GQ v Silquímica a predaj nehnuteľností GQ v dotknutých zápisniciach, a na základe neexistencie

akéhokoľvek dôkazu o tom, že by Všeobecný súd skreslil sporné skutkové okolnosti alebo porušil pravidlá o dôkaznom bremene, zastávam názor, že tvrdenie odvolateľiek týkajúce sa bodu 72 napadnutého rozsudku sa má zamietnuť. Odvolateľky v podstate spochybňujú skutkové posúdenie vykonané Všeobecným súdom, čo nepatrí do právomoci Súdneho dvora v odvolacom konaní, pokiaľ neexistuje skreslenie skutkových okolností.

47. Všeobecný súd v bode 73 napadnutého rozsudku uviedol, že pán [*dôverné*] bol súčasne predsedom predstavenstva GQ od roku 1996 do roku 2000 a členom predstavenstva RQ od roku 1998 do roku 1999. Odvolateľky v konaní na prvom stupni na vyvrátenie domnienky o uplatňovaní rozhodujúceho vplyvu RYPF a RQ na GQ tvrdili, že v členstve ich orgánov neprišlo k prekrývaniu. Odvolateľky v odvolacom konaní pripustili, že takéto prepojenie v skutočnosti existovalo, ale že sa týkalo iba jedinej osoby, a teda bolo okrajovej povahy. Odvolateľky tiež tvrdia, že Komisia vedela o prekrývaní v priebehu správneho konania, ale túto skutočnosť v oznámení o výhradách alebo v napadnutom rozhodnutí nezohľadnila ako faktor zakladajúci existenciu hospodárskej jednotky medzi RQ a GQ.

22 — Spoločnosť GQ odkázala na finančné výsledky v dotknutých zápisniciach, aby poukázalo na to, že jej riaditelia určujú a vykonávajú stratégiu a obchodné plány spoločnosti a spoločnosti RQ podávajú iba všeobecné informácie. Všeobecný súd na základe dôkazov predložených Komisiou v jej duplike v konaní na prvom stupni týkajúcich sa vyjadrení k predmetným zápisniciam o predaji podielu GQ v Silquímica a predaji nehnuteľností GQ, rozhodol, že dôkaz predložený Komisiou podporuje jej zistenia v napadnutom rozhodnutí, pokiaľ ide o uplatňovanie rozhodujúceho vplyvu.

48. Podľa môjho názoru odvolateľky nepreukázali, že Všeobecný súd skreslil sporné skutkové okolnosti alebo porušil pravidlá o dôkaznom bremene. Tvrdenia odvolateľiek týkajúce sa bodu 73 napadnutého rozsudku sa tak majú zamietnuť. Zastávam názor, že na účely vyvrátenia dotknutej domnienky, ktorá

sa zakladá na 100 % vlastníctve akcií spoločnosti, nie je relevantné, že Komisia nebrala do úvahy iné dodatočné dôkazy, ktoré môžu ešte k tomu potvrdiť existenciu hospodárskej jednotky.

49. Odvolateľky uvádzajú, že Všeobecný súd v bode 74 napadnutého rozsudku nesprávne zamietol dôkaz predložený na preukázanie, že iba riadiaci pracovníci GQ rozhodovali o obchodnej politike spoločnosti a vykonávali ju, ako aj tvrdenie, že informácie poskytnuté spoločnosťou GQ spoločnosti RQ sa týkali iba výsledkov vo vzťahu k rozpočtu a strategickým alebo obchodným plánom.²³ Všeobecný súd v bode 74 napadnutého rozsudku rozhodol, že tieto tvrdenia nemôžu uspieť s ohľadom na judikatúru citovanú v napadnutom rozsudku.²⁴

23 — Odvolateľky vo svojich vyjadreniach v konaní na prvom stupni uviedli, že vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách Komisie predložili podrobné dôkazy dokazujúce, že riadiaci pracovníci GQ konali formálne a vecne ako riaditelia tejto spoločnosti a nezávisle rozhodovali o obchodnej politike GQ. Tieto tvrdenia mali vyvrátiť dotknutú domnienku. V tejto súvislosti odvolateľky vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách Komisie odkazovali na množstvo zmlúv uzatvorených a podpísaných riaditeľmi GQ alebo vedením továrne GQ na dodanie surovín, skladovanie tovarov, spoluprácu a technickú pomoc pri výrobe tovarov a kolektívnych zmlúv medzi pracovníkmi a vedením. Odvolateľky v konaní na prvom stupni tiež na vyvrátenie dotknutej domnienky uviedli, že riaditelia GQ stanovovali ročný rozpočet a spoločnosti RQ podávali iba všeobecné informácie o svojom výkone.

24 — V tejto súvislosti by som poznamenal, že Všeobecný súd v bode 74 napadnutého rozsudku odkazuje iba na už citovanú judikatúru. Kvôli úplnosti preto preskúvam všetku judikatúru citovanú Všeobecným súdom pred bodom 74 napadnutého rozsudku, a to rozsudky: AEG-Telefunken/Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 5, bod 49; Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 6, bod 26; rozsudky Súdu prvého stupňa z 27. septembra 2006, Avebe/Komisia, T-314/01, Zb. s. II-3085, bod 136; z 15. júna 2005, Tokai Carbon a i./Komisia, T-71/03, T-74/03, T-87/03 a T-91/03, bod 59; z 30. septembra 2003, Michelin/Komisia, T-203/01, Zb. s. II-4071, bod 290, a rozsudok Súdneho dvora zo 16. novembra 2000, Metsä-Serla a i./Komisia, C-294/98 P, Zb. s. I-10065, bod 28.

50. Podľa môjho názoru Všeobecný súd tým, že iba odkázal na judikatúru, nepreskúmal, a to ani zbežne, či podrobné dôkazy predložené odvolateľkami v konaní na prvom stupni mohli vyvrátiť dotknutú domnienku. Naozaj sa môže z napadnutého rozsudku zdať, že Všeobecný súd rozhodol iba na základe citovanej judikatúry, že takéto dôkazy nemôžu vyvrátiť dotknutú domnienku. Zastávam názor, že judikatúra, na ktorú odkázal Všeobecný súd v napadnutom rozsudku, nepodporuje jeho zistenia v bode 74, keďže judikatúra iba odkazuje na možnosť pripísať správanie dcérskej spoločnosti jej materskej spoločnosti, keď dcérska spoločnosť v podstate vykonávala pokyny, ktoré jej dala materská spoločnosť s ohľadom najmä na hospodárske a právne prepojenie medzi nimi. Odkazuje aj na vyvrátiťnosť domnienky a možnosť materskej spoločnosti vyvrátiť túto domnienku. Časti citovanej judikatúry nepodporujú stanovisko Súdu prvého stupňa, že dôkazy predložené odvolateľkami v konaní na prvom stupni nemôžu vyvrátiť túto domnienku. Z dôvodu nedostatku iného posúdenia alebo odôvodnenia špecifických a podrobných dôkazov predložených odvolateľkami zo strany Všeobecného súdu sa domnievam, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia pri zisteniach v bode 74 napadnutého rozsudku. Všeobecný súd nedal odvolateľkám primeranú možnosť vyvrátiť domnienku, právo, ktoré je jasne zaručené v judikatúre Súdneho dvora.²⁵ Súdny dvor navyše vo veci C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia, tým, že obhajoval osobitný prístup v každej veci, sa osobitne vyhol tomu, aby – či už vymedzovacím, alebo taxatívnym spôsobom – vopred definoval dôkazy, ktoré môžu byť stanovené na určenie, či dcérska spoločnosť nezávisle určuje svoje správanie na trhu. Súdny dvor vo svojom rozsudku v tejto veci uviedol, že dôraz sa musí dať nielen na úlohu materskej spoločnosti pri – okrem iného – cenovej poli-

25 — Vec C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaná v poznámke pod čiarou 10, body 63 až 65.

tike a výrobných a distribučných činnostiach dcérskej spoločnosti, ale tiež na všetky relevantné faktory týkajúce sa hospodárskych, organizačných a právnych väzieb medzi dcérskou spoločnosťou a materskou spoločnosťou.²⁶ Pri dôkazoch o vyvrátení vo veci C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia, Súdny dvor teda skôr, ako by vopred zamietol akúkoľvek kategóriu dôkazov ako nerelevantnú na účely vyvrátenia dotknutej domnienky alebo zvýšenia dôležitosti niektorej kategórie, si radšej zvolil široký prístup. To však neznamená, že dôkazy predložené na vyvrátenie domnienky sa môžu v skutočnosti v tejto súvislosti po ich preskúmaní ukázať ako úplne neprimerané.

51. Z toho vyplýva, že závery Všeobecného súdu uvedené v bode 74 napadnutého rozsudku treba zrušiť. Podľa článku 61 Štatútu Súdneho dvora, ak je odvolanie dôvodné, Súdny dvor zruší rozhodnutie Súdu prvého stupňa. V danej veci môže sám vydať konečný rozsudok, ak to stav konania dovoľuje, alebo môže vec vrátiť na rozhodnutie Všeobecnému súdu. V prejednávanej veci zastávam názor, že stav konania dovoľuje vydať konečný rozsudok. Podľa môjho názoru preto prináleží Súdnemu dvoru, aby v tejto veci vydal konečný rozsudok.

52. Domnievam sa, že dôkazy predložené odvolateľkami v konaní na prvom stupni, uvedené v poznámke pod čiarou 23 na účely

vyvrátenia dotknutej domnienky, sa týkajú formálnej právomoci riaditeľov GQ a ich nezávislosti v každodennom vedení GQ. Odvolateľky tiež tvrdia, že skôr ako informácie o obchodnej politike sa RQ odovzdávali iba informácie o finančných výsledkoch GQ. Podľa môjho názoru sa tvrdenie odvolateľiek týkajúce sa finančných informácií musí zamietnuť, keďže Všeobecný súd v bode 72 napadnutého rozsudku rozhodol, že RQ boli odovzdávané aj dodatočné informácie, nielen finančné výsledky. Navyše, hoci riaditelia GQ mohli mať značnú nezávislosť pri každodennom riadení jej činnosti²⁷ a tým aj značnú formálnu nezávislosť, Všeobecný súd v bode 72 napadnutého rozsudku rozhodol, že predstavenstvo RQ zohrávalo dôležitú úlohu vo viacerých dôležitých hľadiskách stratégie GQ.²⁸ Po preskúmaní týchto faktorov preto zastávam názor, že odvolateľky dotknutú domnienku nevyvrátili.

53. Odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia

27 — Podľa môjho názoru takýto dôkaz nie je sám osebe určujúci, keďže môže, ale aj nemusí vyvrátiť dotknutú domnienku; záleží na všetkých okolnostiach osobitnej veci. Ako uviedla generálna advokátka Kokott v bodoch 89 a 90 návrhov vo veci C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia (už citovanej v poznámke pod čiarou 10), aj keď z osobitných pokynov, usmernení alebo práv na spoločné rozhodovanie v oblasti určovania cien, výrobných alebo distribučných činností alebo obdobných aspektov rozhodujúcich vo vzťahu k správaniu na trhu zvlášť jasne vyplýva existencia rozhodujúceho vplyvu materskej spoločnosti na obchodnú politiku svojej dcérskej spoločnosti, z ich neexistence nemôže byť nevyhnutne odvodená nezávislosť dcérskej spoločnosti.

28 — Tieto faktory sú relevantné so zreteľom na zistenia Súdneho dvora v bode 74 rozsudku vo veci C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia (už citovanej v poznámke pod čiarou 10), keďže všetky relevantné faktory týkajúce sa hospodárskych, organizačných a právnych väzieb medzi dcérskou spoločnosťou a materskou spoločnosťou sú relevantné na stanovenie, či dcérska spoločnosť určuje svoje správanie na trhu nezávisle.

26 — Pozri vec C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia, už citovanú v poznámke pod čiarou 10, bod 74.

vzťahu medzi GQ a Repsol Italia v bode 75 napadnutého rozsudku tým, že uviedol, že konsolidácia účtov skupiny RYPF podporuje tvrdenie Komisie týkajúce sa existencie hospodárskej jednotky. Odvolateľky uvádzajú, že preukázali, že nevýlučný vzťah zastupovania medzi GQ a Repsol Italia dokazuje, že GQ bola obchodne nezávislá.

55. Na základe uvedených skutočností zastávam názor, že prvý odvolací dôvod treba čiastočne prijať a v zostávajúcej časti zamietnuť. Žaloba o neplatnosť, ktorú podali odvolateľky na Všeobecnom súde, by mala byť podľa môjho názoru zamietnutá.

B — Druhý odvolací dôvod

54. Podľa môjho názoru odvolateľky nepreukázali, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia alebo skreslenia skutkových okolností v bode 75 napadnutého rozsudku tým, že zamietol tvrdenia odvolateľiek v konaní na prvom stupni, podľa ktorých nevýlučný vzťah zastupovania medzi GQ a Repsol Italia dokazuje, že GQ bola obchodne nezávislá, pretože to dokazuje konflikt záujmov medzi GQ a jej materskými spoločnosťami, keďže o zvýšení ceny pre Repsol Italia, ako aj pre iných distribútorov, rozhodla jednostranne GQ, a to bez zásahu RQ a RYPF. Všeobecný súd uviedol, že skupina konsolidovala svoje účty, čiže podporil zistenie Komisie v napadnutom rozhodnutí, že zvýšenie ceny tovarov GQ nepredstavuje dôkaz o konflikte záujmov medzi GQ a jej materskými spoločnosťami, pretože akékoľvek zvýšenie v obrať GQ vyplývajúce zo zvýšenia cien jej tovarov zvýši obrat RQ a RYPF. Zastávam názor, že odvolateľky chcú v skutočnosti spochybniť posúdenie skutkových okolností vykonané Všeobecným súdom a ich tvrdenie by malo byť s ohľadom na bod 75 napadnutého rozsudku odmietnuté ako neprípustné.

56. Odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď automaticky rozšíril zodpovednosť za porušenie dcérskej spoločnosti na materskú spoločnosť na čele skupiny. Toto sa uskutočnilo neprimeraným rozšírením dotknutej domnienky založenej na spôsobilosti materskej spoločnosti uplatňovať rozhodujúci vplyv na svoju dcérsku spoločnosť. Na tomto základe po prvé Všeobecný súd v prejednávanej veci rozhodol, že RYPF je solidárne zodpovedná na základe toho, že nepreukázala nezávislosť „sprostredkovateľa“, spoločnosti RQ, ktorá zase nepreukázala, že jej dcérska spoločnosť GQ je skutočne nezávislá. Na základe tohto odôvodnenia bola RYPF pripísaná zodpovednosť za neschopnosť RQ vyvrátiť svoju zodpovednosť za správanie GQ. Po druhé výklad Všeobecného súdu by vždy viedol k pripísaniu zodpovednosti za porušenie vykonané dcérskou spoločnosťou materskej spoločnosti na čele skupiny, bez zohľadnenia konkrétnych okolností veci a osobitne množstva spoločností nachádzajúcich sa medzi touto dcérskou spoločnosťou a dotknutou materskou spoločnosťou, povahy týchto spoločností

a ich činností a právnymi a hospodárskymi vzťahmi medzi týmito spoločnosťami.

57. V tejto súvislosti odvolateľky uvádzajú, že rozsudky Michelin/Komisía²⁹ a T-330/01, Akzo Nobel/Komisía³⁰, nestanovujú takéto automatické rozšírenie uplatňovania rozhodujúceho vplyvu materskej spoločnosti na čele skupiny. Vec Michelin/Komisía sa týkala možnosti zohľadnenia ako prirážajúcej okolnosti opakovaných porušení materskej spoločnosti vo vzťahu k správaniu rôznych dcérskych spoločností, ktoré kontrolovala. Vo veci T-330/01, Akzo Nobel/Komisía Všeobecný súd materskej spoločnosti na čele skupiny pripísal porušenie vykonané dcérskou spoločnosťou iba na základe toho, že táto dcérska spoločnosť bola kontrolovaná prostredníctvom holdingovej spoločnosti, ktorá samostatne nevykonávala žiadnu obchodnú činnosť a ktorej jediným účelom bola držba akcií dcérskej spoločnosti. Odvolateľky naopak tvrdia, že v prejednávanej veci RYPF nie je ani materskou spoločnosťou GQ, ani vlastníkom jej akcií. Navyše RYPF neodsúhlasuje ročnú účtovnú závierku GQ a nevymenováva členov jej riadiacich orgánov. Nakoniec ani povaha RQ, ani jej činnosť neumožňuje rozhodnúť, že RQ je iba prostredníkom, cez ktorého RYPF vykonáva kontrolu nad GQ.

58. Komisia tvrdí, že v súlade s rozsudkom Stora Kopparbergs Bergslags/Komisía³¹ existencia reťazca spoločností, prostredníctvom ktorého je vykonávaná kontrola, nijakým

spôsobom neovplyvňuje posúdenie, či materská spoločnosť a dcérska spoločnosť tvoria hospodársku jednotku. Tento prístup sa podľa Komisie uplatnil v nedávnej judikatúre Všeobecného súdu vo veci Michelin/Komisía³² a vo veci T-330/01, Akzo Nobel/Komisía³³. Vo veci T-330/01, Akzo Nobel/Komisía Všeobecný súd zamietol tvrdenie spoločnosti Akzo, že domnienka sa na ňu nevzťahuje, pretože je holdingovou spoločnosťou, ktorá nevykonáva žiadnu výrobnú činnosť alebo predaj a pretože vykonáva kontrolu „na diaľku“ alebo „nepriamo“. Podľa Komisie generálna advokátka Kokott v návrhoch vo veci C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia³⁴, navyše navrhla, aby Súdny dvor zamietol odvolanie proti rozsudku T-112/05, Akzo Nobel a i./Komisia³⁵, keďže v danej veci bola kontrola vykonávaná nepriamo materskou spoločnosťou cez prostredné spoločnosti. Komisia tiež tvrdí, že druhý odvolací dôvod je neúčinný, keďže časť napadnutého rozsudku, ktorý objasňuje, že RYPF tvorí hospodársku jednotku s GQ, nebol spochybnený.

59. Odvolateľky vo svojom druhom odvolacom dôvode smerujú k izolácii RYPF od porušenia vykonaného GQ v prejednávanej veci, a to najmä zdôrazňovaním úlohy, ktorú zohrala RQ vo vzťahu k GQ, napríklad tým, že RQ vymenováva správne orgány GQ a schvaľuje jej ročnú účtovnú závierku.

29 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 24.

30 — Rozsudok Súdu prvého stupňa z 27. septembra 2006, Zb. s. II-3389.

31 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 6.

32 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 24.

33 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 30.

34 — Už citovanej v poznámke pod čiarou 10.

35 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 6.

60. Podľa ustálenej judikatúry sa právo EÚ v oblasti hospodárskej súťaže týka činnosti podnikov a pojem podnik zahŕňa každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť, bez ohľadu na jeho právne postavenie a spôsob financovania. Súdny dvor rovnako uviedol, že pod pojmom podnik v tomto kontexte treba rozumieť hospodársku jednotku, aj keď je táto hospodárska jednotka z právneho hľadiska zložená z viacerých fyzických alebo právnických osôb. Ak takýto hospodársky subjekt porušuje pravidlá hospodárskej súťaže, podľa zásady osobnej zodpovednosti zodpovedá za toto porušovanie. Porušenie práva EÚ v oblasti hospodárskej súťaže treba jednoznačne pripísať právnickej osobe, ktorej možno uložiť pokuty, a oznámenie o výhradách musí byť určené tejto osobe. Takisto je dôležité, aby v oznámení o výhradách bolo uvedené, v akom postavení sa právnickej osobe vytykajú uvádzané skutočnosti.³⁶

61. Z ustálenej judikatúry jasne vyplýva, že právnická osoba, akou je spoločnosť, ktorá sa porušovania nedopustila priamo, za to môže byť napriek tomu za určitých okolností potrestaná.³⁷ Súdny dvor vo veci C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia, zdôraznil skutočnosť, že

v prípade, že materská spoločnosť a dcérska spoločnosť tvoria samostatnú hospodársku jednotku, môže byť materská spoločnosť zodpovedná za porušenie, ktorého sa dopustila jej dcérska spoločnosť, aj napriek tomu, že sa na porušení osobne nezúčastnila.³⁸ Zistenie, či spoločnosti v skupine podnikov tvoria samostatnú hospodársku jednotku, je teda kľúčové vo vzťahu medziiným k otázke pripísania zodpovednosti za porušenie práva hospodárskej súťaže.³⁹ Túto otázku považovali nepochybne za menej komplexnú a obtiažnu orgány vykonávajúce dohľad nad dodržiavaním hospodárskej súťaže, akým je Komisia, pri vyvrátiteľnej domnienke, že materská spoločnosť 100 % vlastníaca dcérsku spoločnosť na ňu uplatňuje rozhodujúci vplyv a že tak obe tvoria samostatnú hospodársku jednotku. Ja však zastávam názor, že funkcia dotknutej domnienky, ako to generálna advokátka Kokott vysvetlila v návrhoch vo veci C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia⁴⁰, je umožniť účinné vykonávanie právnych predpisov v oblasti hospodárskej súťaže s cieľom podporiť právnu istotu vďaka priamemu spôsobu jej uplatnenia.

38 — Pozri bod 59.

39 — Navyše podľa článku 23 ods. 2 písm. a) nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [101 ZFEÚ a 102 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 1, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205) Komisia môže rozhodnutím uložiť podnikom pokuty, keď úmyselne alebo z nedbalosti porušujú článok 101 ZFEÚ alebo 102 ZFEÚ. Pokuta uložená každému podniku nepresiahne 10 % jeho celkového obratu v predchádzajúcom obchodnom roku. Takto identifikovaný podnik môže niesť časť tejto pokuty. Pokuty uložené podnikom môžu byť okrem toho zvýšené podľa článku 23 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1/2003, ak sa uplatnia priťažujúce okolnosti, ako napríklad opakovanie rovnakého alebo podobného porušenia podnikom po tom, ako Komisia alebo vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže zistil, že podnik porušil článok 101 ZFEÚ alebo 102 ZFEÚ. Pozri rozsudok Súdneho dvora z 8. februára 2007, Groupe Danone/Komisia, C-3/06 P, Zb. s. I-1331. Pozri tiež bod 28 Usmernení k metóde stanovenia pokút uložených podľa článku 23 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1/2003 (Ú. v. EÚ C 210, 2006, s. 2). Pokuta uložená podniku môže byť za určitých okolností značne zvýšená, ak bolo predtým porušené právo hospodárskej súťaže dcérskou spoločnosťou v rámci skupiny.

40 — Už citovaná v poznámke pod čiarou 10.

36 — Vec C-97/08 P, Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaná v poznámke pod čiarou 10, body 54 až 57.

37 — Pozri rozsudok AEG-Telefunken/Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 5, bod 49. Pozri analogicky rozsudok z 11. decembra 2007, ETI a i., C-280/06, Zb. s. I-10893, bod 40 a nasl.

62. Zastávam názor, že materská spoločnosť (RYPF), ktorá vlastní 100 % akcií dcérskej spoločnosti (RQ), ktorá vlastní 100 % akcií inej spoločnosti (GQ), je nepochybne schopná uplatňovať rozhodujúci vplyv na poslednú uvedenú spoločnosť (GQ)⁴¹, a preto by sa mala uplatniť vyvrátiteľná domnienka, že materská spoločnosť (RYPF) tento vplyv skutočne uplatňuje. Počet 100 % vlastnených spoločností nachádzajúcich sa medzi materskou spoločnosťou na čele skupiny a dcérskou spoločnosťou, ktorá sa zúčastnila na porušení práva hospodárskej súťaže, by nemal zabrániť tomu, aby sa domnienka uplatnila. Existencia „reťazca“ 100 % vlastnených dcérskych spoločností nespochybňuje schopnosť materskej spoločnosti na čele skupiny podnikov uplatňovať rozhodujúci vplyv na každú dcérsku spoločnosť a najmä na dcérsku spoločnosť, ktorá sa zúčastnila na porušení. V prípade, keď je spoločnosť v 100 % vlastníctve inej spoločnosti, hoci aj nepriamo, by sa mala uplatniť dotknutá domnienka, a podniková štruktúra v zásade nie je určujúca.

63. Nevidím preto dôvod, prečo by sa dotknutá domnienka nemala uplatniť na skutkové okolnosti prejednávanej veci. Je potrebné znova zdôrazniť, že ide o vyvrátiteľnú domnienku. Materská spoločnosť na čele skupiny musí mať možnosť predložiť dôkazy na vyvrátenie domnienky, že uplatňuje rozhodujúci vplyv na správanie svojich dcérskych spoločností. V prípade, že materská spoločnosť na čele skupiny môže preukázať, že dcérska spoločnosť, ktorá sa dopustila porušenia, alebo jedna z dcérskych spoločností, ktoré sa nachádzajú „medzi“ materskou spoločnosťou a dcérskou spoločnosťou, ktorá sa dopustila porušenia, rozhoduje nezávisle o svojom správaní na trhu, preruší sa reťazec zodpovednosti a materská spoločnosť na čele skupiny nemusí byť za porušenie práva hospodárskej súťaže zodpovedná.

64. Podľa môjho názoru by iný záver ohrozil vyvrátiteľnú domnienku a tým jej úlohu zabezpečiť účinné vykonávanie právnych predpisov v oblasti hospodárskej súťaže, keďže materské spoločnosti by sa vyhli zodpovednosti za porušenia, na ktorých sa zúčastnili ich dcérske spoločnosti, prostredníctvom podnikovej reštrukturalizácie.⁴² Takáto strategická podniková reštrukturalizácia by mohla nepriamo obmedziť právomoc Komisie pri ukladaní pokút a tým potenciálne znížiť ich odstrašujúci účinok.⁴³

65. Zastávam preto názor, že druhý odvolací dôvod odvolateľiek treba zamietnuť.

V — Trovy konania

66. Podľa článku 122 prvého odseku rokovacieho poriadku, ak je odvolanie dôvodné a Súdny dvor sám rozhodne s konečnou

42 — Kým v niektorých prípadoch môže byť možné identifikovať a tak relatívne ľahko zrušiť predstieranú štruktúru zavedenú na to, aby domnienka nebola uplatniteľná, domnievam sa, že vo väčšine prípadov by takáto možnosť nebola k dispozícii, najmä keď je 100 % vlastnená dcérska spoločnosť viac ako iba holdingová spoločnosť, a teda domnienka a prospech z nej by boli znehodnotené.

43 — Odstrašujúci účinok pokút uložených za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže EÚ a potreba zabezpečiť, že tento účinok nie je ohrozený alebo zbavený účinku reštrukturalizáciou podnikov, bol nedávno zdôraznený Súdny dvorom v rozsudkoch ETI a i., už citovanom v poznámke pod čiarou 37; zo 7. júna 2007, Britannia Alloys & Chemicals/Komisia, C-76/06 P, Zb. s. I-4405, body 22 až 29, a v rozsudku Súdneho dvora z 18. decembra 2008, Coop de France Betail et Viande/Komisia, C-101/07 P a C-110/07 P, Zb. s. I-10193, body 96 až 98.

41 — A spoločnosťou RQ.

platnosťou vo veci samej, rozhodne aj o trovách konania.

67. Podľa článku 69 ods. 2 tohto rokovacieho poriadku uplatniteľného na konanie o odvolaní na základe článku 118 uvedeného rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. V súlade s prvým pododsekom článku 69 ods. 3 uvedeného rokovacieho poriadku však Súdny dvor môže rozhodnúť tak, že každý z účastníkov konania znáša svoje vlastné trovy konania, ak účastníci nemali úspech len v časti predmetu konania.

68. V prejednávanej veci, keďže odvolateľky aj Komisia mali úspech len v časti predmetu konania, je opodstatnené rozhodnúť tak, že každá z nich znáša svoje vlastné trovy týkajúce sa odvolacieho konania.

69. Naopak vzhľadom na to, že žaloba o neplatnosť podaná odvolateľkami bola zamietnutá, treba potvrdiť bod 2 výrokovej časti napadnutého rozsudku, pokiaľ ide o trovy súvisiace s prvostupňovým konaním.

VI — Návrh

70. Navrhujem preto Súdnemu dvoru, aby:

— zrušil rozsudok Súdu prvého stupňa (šiesta komora) z 18. decembra 2008 vo veci T-85/06, General Química a i./Komisia, v rozsahu, v akom rozhodol, že spoločnosť General Química je spolu so spoločnosťami Repsol Química a Repsol YPF solidárne zodpovedná za porušenia, ktorých sa dopustila General Química,

— v zostávajúcej časti odvolanie zamietol,

- zamietol žalobu podanú spoločnosťami General Química, Repsol Química a Repsol YPF o neplatnosť rozhodnutia Komisie 2006/902/ES z 21. decembra 2005 týkajúceho sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP proti spoločnostiam Flexsys NV, Bayer AG, Crompton Manufacturing Company Inc. (predtým Uniroyal Chemical Company Inc.), Crompton Europe Ltd, Chemtura Corporation (predtým Crompton Corporation), General Química SA, Repsol Química SA a Repsol YPF SA (Prípád COMP/F/C.38.443 – Gumárenské chemikálie),

- zaviazal účastníkov konania znášať svoje vlastné trovy týkajúce sa odvolacieho konania a zaviazal spoločnosti General Química, Repsol Química a Repsol YPF nahradiť všetky trovy, ktoré vznikli v prvostupňovom konaní.